

ARTUR ŁUSZCZYŃSKI, MAŁGORZATA ŁUSZCZYŃSKA

Sprawozdanie z Konferencji Naukowej „Tendencje
rozwojowe myśli politycznej i prawnej”

W dniach 23–25 października 2012 roku odbył się Zjazd Katedr Doktryn Politycznych i Prawnych. Miejszem konferencji naukowej zorganizowanej przez Katedrę Doktryn Politycznych i Prawnych Uniwersytetu Wrocławskiego, Katedrę Doktryn Politycznych i Prawnych Uniwersytetu Opolskiego oraz Polskie Towarzystwo Myśli Politycznej była Szklarska Poręba. Organizatorzy przewodnim tematem referatów, wystąpień i dyskusji uczynili „Tendencje rozwojowe myśli politycznej i prawnej”.

W pierwszym dniu konferencji obrady miały charakter plenarny. Gości w imieniu organizatorów powitał Profesor Mirosław Sadowski, który następnie oddał głos Dziekanowi Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Opolskiego Profesorowi Piotrowi Stecowi. Z walorami Szklarskiej Poręby, jej historią i perspektywami rozwoju zapoznał zebranych Burmistrz Szklarskiej Poręby Grzegorz Sokoliński. Następnie głos zabrał Profesor Marek Maciejewski, kierownik Katedry Doktryn Politycznych i Prawnych Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Katedry Doktryn Politycznych i Prawnych Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Opolskiego. Dzięki inicjatywie i zaangażowaniu Pana Profesora odbył się pierwszy Zjazd Katedr Doktryn Politycznych i Prawnych w Świeradowie Zdroju w 2001 roku. Profesor Marek Maciejewski przedstawił historię zjazdów katedr, podkreślając rolę poszczególnych ośrodków akademickich, które w kolejnych latach organizowały konferencje, w integrowaniu środowiska naukowego. Natomiast Profesor Maciej Marszał, Prezes Polskiego Towarzystwa Myśli Politycznej, zapoznał zebranych z genezą, celami i zadaniami Towarzystwa. W październiku 2012 roku odbył się bowiem

w Szklarskiej Porębie I Zjazd Polskiego Towarzystwa Myśli Politycznej i Prawnej. Na zakończenie Profesor Mirosław Sadowski odczytał fax przesłany przez Dziekana Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Wrocławskiego, Profesora Włodzimierza Gromskiego, który życzył uczestnikom owocnych obrad.

Druga część pierwszego dnia obrad miała charakter wspomnieniowy. Profesora Jana Baszkiewicza (1930–2011) wspominał prof. dr hab. Henryk Olszewski, osobę i dorobek naukowy Profesora Karola Joncy (1930–2008) przedstawił prof. dr hab. Marek Maciejewski.

Obrady plenarne odbyły się w czterech częściach, którym przewodniczyli kolejno: prof. dr hab. Henryk Olszewski, prof. dr hab. Janusz Justyński, prof. dr hab. Lech Dubel, prof. dr hab. Michał Jaskólski.

W pierwszej części obrad referat zatytułowany *Rozważania nad pojęciem rozwoju w myśli politycznej i prawnej* przedstawili prof. dr hab. Krystyna Chojnicka (UJ) i prof. dr hab. Michał Jaskólski (UJ). Analizą problematyki odnoszącej się do zagadnienia współczesnej ewolucji znaczenia historii doktryn politycznych i prawnych w ramach swojego wystąpienia zajął się prof. dr hab. Ryszard Skarżyński (UwB). Wykład zatytułowany *Republikańska koncepcja rządów prawa, czyli co historyk idei może dać teoretykowi prawa* wygłosił prof. dr Adam Czarnota (Australia). Prof. dr hab. Maria Zmierzczak (UAM) przedstawiła skomplikowane relacje wpływające na wzajemną implementację prawa i ekonomii w ramach referatu *Ekonomia a prawo: wpływ doktryn ekonomicznych na rozwój prawa w II poł. XIX i XX wieku. Dydaktyka przedmiotu. Totalitaryzm. Bolszewizm, faszyzm włoski, narodowy socjalizm – doświadczenia i refleksje* to tytuł referatu zawierającego rozważania, którymi z audytorium podzielił się prof. dr hab. Wiesław Kozub-Ciembroniewicz (UJ).

Następnie prof. dr hab. Zbigniew Rau (UŁ) przedstawił rozważania w zakresie problematyki *Między autonomią a autorytetem – dylematy filozoficznego anarchizmu*. Problematykę prawa prywatnego w XXI wieku w odniesieniu do problematyki unifikacji oraz dywersyfikacji przedstawił zgromadzonym dr hab. prof. UO Piotr Stec, zaś prof. dr hab. Ryszard M. Małajny (UŚ) dokonał oceny koncepcji podziału władz w praktyce życia politycznego Stanów Zjednoczonych.

W dalszej części obrad plenarnych uczestnicy konferencji wysłuchali referatu prof. dr. hab. Krzysztofa Kawalca (UWr) na temat tendencji rozwojowych w polskiej myśli politycznej w okresie dwudziestolecia międzywojennego. *Osoблиwość rozwoju polityki oraz myśli prawnej w społeczeństwie posttotalitarnym na przykładzie Ukrainy* przedmiotem swojego wystąpienia uczynił prof. dr hab. Taras Andrusiak (Ukraina). *Znaczenie refleksji doktrynalnej w analizach rozważań ustrojowych. Geneza i tożsamość V Republiki Francuskiej* zreferował dr Kazimierz Michał Ujazdowski (UŁ). Zgromadzeni z uwagą wysłuchali referatu prof. dr. Shinsuke Hosoda zatytułowanego *Historia Kaszubów w oczach badacza japońskiego. Kaszubi a mniejszości etniczne oraz narodowościowe w Japonii*.

W ostatniej części obrad plenarnych referaty wygłosili: prof. dr hab. Henryk Malewski (Litwa) i dr Alicja Malewska (UJ) w przedmiocie procesu formułowania się podmiotowości politycznej społeczności polskiej na Litwie na przełomie XX i XXI wieku oraz dr hab. prof. UKSW Marek Kornat (PAN) na temat *Przyszłość ustrojów totalnych w spojrzeniu prawników polskich (1918–1939)*. Na zakończenie pierwszego dnia obrad odbyła się dyskusja, w której głos zabrali: prof. dr hab. Krzysztof Kawalec, odnosząc się do wystąpienia profesora Skarżyńskiego oraz profesora Kornata, a także prof. dr hab. Michał Jaskólski, który zgłosił swoje uwagi do referatu dr. hab. Marka Kornata.

Drugiego dnia obrady odbyły się równolegle w dwóch sekcjach. Przed południem w ramach sekcji pierwszej, obradującej pod hasłem *Idee jako źródło instytucji politycznych i prawnych*, zostały zaprezentowane następujące wystąpienia: dr hab. Anny Machnikowskiej, prof. UG (UG) – *Niezależność sądów we współczesnej myśli politycznej*; dr. hab. Adama Bosiackiego, prof. UW (UW) – *Konwergencja systemów prawnych w okresie globalizacji: spostrzeżenia i możliwe perspektywy*; dr. Przemysław Krzywożyński (UAM) – *Referendum: zagrożenie czy szansa dla współczesnej Europy*; dr. Michała Bożka (UŚ) – *Idea władzy ustrojodawczej w niemieckim konstytucjonalizmie monarchicznym*.

Po przerwie głos zabrali: dr Radosław Antonów (UWr), który przedstawił współczesne tendencje w badaniach terroryzmu; dr Artur Kwaśny (UŚ), który dokonał analizy ewolucji idei społeczeństwa obywatelskiego. W dalszej kolejności głos zabrał mgr Michał Kwaśny (UG) referujący problematykę prawa odporu w aspekcie genezy tej instytucji oraz zarysu doktryny. Prawne aspekty problematyki związanej z ludobójstwem stały się przedmiotem wystąpienia mgr Piotra Sternalskiego (UJ).

W tym samym czasie w drugim panelu – *Myśl polityczna i prawna wobec współczesnego świata* – swoje wystąpienia zaprezentowali kolejni uczestnicy konferencji. Obrady rozpoczął referat *Polis czy kosmopolis? Państwo i naród w epoce globalizacji* autorstwa dr. hab. Macieja Chmielińskiego, prof. UŁ. Dr hab. Mirosław Sadowski (UWr) wygłosił wykład *Prawo muzułmańskie – stagnacja czy rozwój? Nieświęte „Święte Wojny” czasów ponowoczesnych* stały się tematem wystąpienia dr. hab. Tomasza Tulejskiego, prof. UŁ. Tę część obrad zakończył referat dr. hab. Jacka Janowskiego poświęcony globalnej cyberkulturze polityki i prawa.

Po krótkiej przerwie zebrani wysłuchali czterech referatów: dr. Krzysztofa Kukuryka (UMCS) – *Współczesne tendencje rozwojowe doktryn prawa natury*; dr. Michała Urbańczyka (UAM) – *Pojęcie demokracji deliberatywnej i jej praktyka we współczesnych systemach politycznych*; dr. Olgierda Góreckiego (UŁ) – *Rekonstrukcja historycznych podstaw i ideologicznej ciągłości współczesnego libertarianizmu*; dr. Włodzimierza Gogłózy (UMCS) – *Tendencje rozwojowe myśli polityczno-prawnej libertarianizmu*.

W popołudniowej części obrad uczestnicy konferencji mogli wysłuchać referentów, którzy w ramach pierwszego panelu zatytułowanego *Polska myśl polityczna i prawna* wygłosili następujące referaty: *Idea demokracji – rewaloryzacja czy deficyt we współczesnej polskiej kulturze politycznej* – dr. hab. Macieja Marszała, prof. UW; *Rola czasopism w kształtowaniu myśli politycznej III RP* – dr. hab. Arkadego Rzegockiego, prof. AI (UJ); *Tendencje rozwojowe w dziejach myśli polityczno-prawnej w Polsce* – dr. Jakuba Skomiała (UŁ); *Założenia i rozwój polskiej myśli republikańskiej w XVI i XVII w.* – dr. Małgorzaty Owczarskiej (UŁ) we współautorstwie z dr. Markiem Traczem-Trynieckim (UŁ); *Stronnictwo faszystów polskich i „narowowi socjaliści” w Wilnie okresu dwudziestolecia międzywojennego* – dr. Przemysław Dąbrowski (UG); *Wileńscy prawnicy okresu międzywojennego wobec aktualnych problemów ustawodawstwa polskiego* – mgr. Jacka Wałdocha (UG); *Pojęcia bezpośredniości, wzajemności i wzajemnej korzyści w wybranych współczesnych koncepcjach sprawiedliwości* – mgr. Michała Rupniewskiego (UŁ).

Drugi panel popołudniowy obradował pod hasłem *Sprawiedliwość, wolność, władza jako kategorie myśli politycznej*. W ramach tej sekcji referaty wygłosili: dr. hab. Piotr Kimla (UJ) na temat filozofii sprawiedliwości w kontekście zarzewia konfliktów; mgr. Tobiasz Bocheński (UŁ), który dokonał krytycznej analizy koncepcji etycznej Isalaha Berlina; mgr. Maciej Indan-Pykno (UMK) w przedmiocie amerykańskiej myśli polityczno-prawnej w poglądach Charlesa Austina Bearda, oraz dr. Paweł Sydor (UŁ) na temat *Marks, Marcuse, Zizek. Optyka państwa w wybranych kierunkach współczesnej myśli marksistowskiej*. Po krótkiej przerwie głos zabrali kolejni referenci: dr. hab. Mateusz Nieć, prof. AI, autor wystąpienia zatytułowanego *Czwarta władza – refleksja o władzy i panowaniu*, dr. hab. Mariusz Jagielski (UŚ), którego wystąpienie *Naród jako suweren. Mechanizmy wpływu i kontroli* poprzedziło rozważania mgr. Pawła Fiktusa oraz dr. Piotra Szymańca (UWr) w przedmiocie współczesnych badań nad myślą polityczną i prawną w kontekście doktryny Nicolò Machiavellego. Referat *Żydowski Związek Kultury w Trzeciej Rzeszy*, wygłoszony przez mgr. Katarzynę du Vall (UJ), zamknął obrady popołudniowej części panelu.

W ramach konferencji nastąpiła również prezentacja dokonań naukowych i dydaktycznych katedr doktryn politycznych i prawnych w Polsce. Prof. dr. hab. Marek Maciejewski podkreślił potrzebę integracji środowiska naukowego, konieczność wymiany doświadczeń oraz informacji w przedmiocie aktualnie prowadzonych badań naukowych oraz zajęć dydaktycznych. Przedstawiciele poszczególnych katedr doktryn politycznych i prawnych zaprezentowali swoje ośrodki, przedstawiając w szczególności skład osobowy, przedmioty zajęć dydaktycznych oraz wyniki badań pracowników w następującej kolejności:

Uniwersytet Gdański, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytet Łódzki,

Uniwersytet Opolski, Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Rzeszowski, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Wrocławski.

Konferencja zorganizowana przez Katedrę Doktryn Politycznych i Prawnych Uniwersytetu Wrocławskiego, Katedrę Doktryn Politycznych i Prawnych Uniwersytetu Opolskiego oraz Polskie Towarzystwo Myśli Politycznej z całą pewnością przyczyniła się do wymiany poglądów, doświadczeń i nawiązania współpracy naukowej między przedstawicielami poszczególnych ośrodków akademickich.